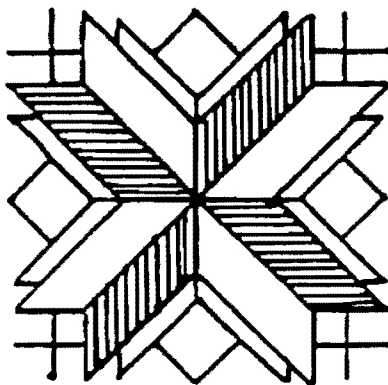

VALODAS MĀCĪBAS DARBA BURTNĪCA

(Ceturtaī klasei)

Sakārtojīs Eduards Avots

VALODAS MĀCĪBAS DARBA BURTNĪCA

(4. klasei)

Sakārtojis Eduards Avots

3. iespiedums

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBA

2002

I e v a d ī j u m a m

Šis 3. pārstrādātais Darba burtnīcas izdevums ir pieņemts L. Ziemeles Praktiskās latviešu valodas un pareizrakstības mācības otrajai nodaļai. Burtnīcas viela aptver un iepazīstina ar skaņām, zilbēm un visām deviņām vārdu šķirām.

Šo pārstrādāto izdevumu, ievērojot skolotāju izteiktās vēlmes, esmu centies padarīt vienkāršāku un vieglāku. Burtnīcas viela iedalīta A un B lappusēs. A. - lappuses domātas mācīšanai klasē skolotāja vadībā, bet B - lappusēs ir līdzīgi vingrinājumi mājas darbiem.

Visnepieciešamākie gramatikas paskaidrojumi ir izteikti iespējami īsi un vienkārši, un tie ir ielogoti. Ieteicams skolotājiem, sākot jauno lappusi, ievadīt ar līdzīgiem piemēriem un izskaidrojumiem un tikai tad sākt uzdevumu veikšanu.

Gramatikas vielu esmu centies dažādi atdzīvot ar īpašiem uzdevumiem, mīklām un arī nedaudzām mazām ilustrācijām. Parasti uzdevumiem pievienoti vārdi, kas izlietojami uzdevumā, tādējādi atvieglojot skolēna darbu. Nedaudziem retāk lietojamie vārdi esmu ierakstījis iekavās sinonīmus vārdus un paskaidrojumus. Tomēr uzdevumos ir arī daudz tādu vārdu, kas būs jāizskaidro skolotājiem un arī vecākiem.

Skolām, kas darbojas ar nepilnu mācībdienu skaitu, ieteicams (ja tas iespējams) uzdot mājās vecāku uzraudzībā veikt pa divām lappusēm. Šādas skolas varētu apmierināties tikai ar lokāmo vārdu šķiru iepazīstināšanu, atstājot četras nelokāmās vārdu šķiras (sākot ar 25. - A lappusi) tālākajām klasēm.

S a k ā r t o t ā j s.

Iepriekšējās klases vielas 1. - A atkārtojums

.....
• Mēs runājam teikumos. Katrā teikumā ir vairāki vārdi. Stāstījuma teikums
• kaut ko pastāsta. Katru teikumu iesāk ar lielo burtu un stāstījuma teikumu
• nobeidz ar punktu (.)
• Piemērs. Pa atvērto logu ielidoja putniņš.
•

a) Sakārto šos vārdus teikumā! Putniņš, bailīgs, ļoti, bija.

.....
b) Uzraksti vēl vienu teikumu par šo putniņu!

.....
• Jautājuma teikums izsaka jautājumu. Jautājuma teikums parasti sākas ar v a i ,
• c ī k , k u r , k a d . Tā beigās ir jāliek jautājuma zīme (?).
• Piemēri. Vai es drīkstu ķert putniņu? Kur putniņa lizda?
•

c) Sakārto šos vārdus jautājuma teikumā! Vai, laisties, grib, putniņš, ārā ?

.....
d) Uzraksti arī tu vienu jautājuma teikumu!

.....

Pavēli, lūgumu vai prieku izsaka izsaukuma teikumā. Tā beigās liek izsaukuma zīmi (!). Piemēri. Neķer putniņu! Lūdzu, liec mierā putniņu!

- a) Sakārto no šiem vārdiem divus izsaukuma teikumus! Arver, durvis, āra, valā! Ļauj, māmiņas, pie, lidot, putniņam!

- b) Pieraksti šiem izsaukuma teikumiem beigās izsaukuma zīmi!

Pēc katra teikuma iekavās ieraksti, ko šis teikums izsaka: pavēli, lūgumu vai prieku.

Salasi pa grīdu visus papīriņus (Pavēle)

Ai, cik jauka mūzika (.....)

Lūdzu, neej vairāk laukā (.....)

Cik skaistas sniega pārslas krīt (.....)

Noauj tūliņ slapjās kājas (.....)

Lūdzu, novelc botes priekšnamā (.....)

- c) Pēc augšējiem paraugiem uzraksti pa vienam teikumam, kas izsaka pavēli, lūgumu un prieku!

Arī pēc visiem novēlējumiem jāliek izsaukuma zīme. Piemēri:

Daudz laimes dzimundienā! Priecīgus Ziemsvētkus! Laimīgu Jaungadu!

- d) Uzraksti krusttēvam šādus novēlējumus: Ziemsvētkos, Jaunajā gadā un dzimundienā

- e) Arī šis ir novēlējums, tāpēc teikuma beigās pieraksti izsaukuma zīmi!

Daudz baltu dieniņu, Laimiņa, lemi

L i e l a i s s ā k u m a b u r t s

2. - A

-
1. Ar lielo burtu sāk rakstīt ikkatru teikumu.
 2. Ar lielo burtu parasti sāk rakstīt dziesmas vai dzejoļa jaunu rindu.
 3. Ar lielo burtu raksta: a) cilvēku vārdus un uzvārdus, b) dzīvnieku vārdus, c) vietu vārdus un d) svētku nosaukumus.
- Šādus vārdus sauc par **īpašvārdiem**
-

a) Ieraksti teikuma sākumā lielo burtu un teikuma beigās ieliec pareizo pieturas zīmi: (.), (?) vai (!).

.....as šodien par dienuodien ir pirmdienā

.....ik ātri pagāja svētdienaaut katru dienu būtu svētdiena

b) Izšķiro šos vārdus: Guntis, Mirdza, Pēteris, Rīga, Ziemsvētki, Aina, Duksis, Plušķis, Daugava, Vašingtona, Krancis, Austrālija, Kriksis, Bēris, Lieldienas, Māris, Gaiziņš, Kanāda, Zemgale, Vasarsvētki, Jāni, Kārlis Skalbe, Jēzus Kristus, Jeruzāleme, Betlēme, Jaungads.

Cilvēku vārdi un uzvārdi:

.....

.....

Dzīvnieku vārdi:

Vietu vārdi:

.....

Svētku nosaukumi:

.....

c) Uzraksti savu skolas biedru priekšvārdus!

.....

2. - B L i e l a i s s ā k u m a b u r t s

- a) Izšķiro šos vārdus: Atlantijas okeans, Imants, Baltijas jūra, Dzidra, Gauja, Mārtiņi, Amerika, Lieldienas, Jānis, Ziemsvētki, Kārlis, Āzija, Paulis, Venta, Jāpi, Rīga, Eiropa, Vasarsvētki, Plaujas svētki.

Cilvēku vārdi:

.....

Vietu nosaukumi:

.....

Svētku nosaukumi:

.....

- b) Pārraksti šo stāstiņu, sadali teikumos un nepiemirsti jaunu teikumu sākt ar lielo burtu! Ar lielo burtu raksti arī cilvēku un vietu vārdus!

M a n s k r u s t t ē v s

krusttēvs juris ir misionārs viņš ir apceļojis daudzas zemes viņš ir bijis austrālijā, āzijā, āfrikā, eiropā un amerikā viņš ir braucis pa kongo upi un peldējies nāves jūrā krusttēvs ir kāpis himalaju kalnos un lidojis pāri rīgai un daugavai viņš ir bijis arī bedlēmē un jeruzalemē, kur kādreiz ir staigājis jēzus kristus.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ar mazo burtu latviski jāraksta:

1. nedēļas dienas: svētdiena, pirmdiena, otrdiena, trešdiena, ceturtdiena, piektdiena un sestdiena;
2. mēnešu nosaukumi: janvāris, februāris, marts, aprīlis, maijs, jūnijs, jūlijs, augusts, septembris, oktobris, novembris un decembris;
3. tautu piederīgie: latvietis, anglis, amerikānis, kanādietis, zviedrs, vācietis, igauņi, lietuvietis, austrālietis, krievs, polis, somi;
4. ticību piederīgie: katolis, luterānis, baptists, metodists, budists, muhamedānis u.t.t.;
5. pilsētu un novadu iedzīvotāji: rīdzinieks, kalifornietis, cēsnieks, jelgavnieks, kurzemnieks u.c.

a) Pārraksti pēc kārtas visas nedēļas dienas!

.....

.....

b) Pārraksti pēc kārtas visus divpadsmit mēnešus!

.....

.....

.....

.....

c) Uzraksti piecus tautu piederīgos!

.....

d) Uzraksti piecus ticību piederīgos!

.....

 * Ievēro: mēness ir spīdekļis pie debesīm, bet mēnessis ir gada div-
 * padsmītā daļa.

Pieraksti pareizās galotnes! *Janvāris ir ziemas aukstākais mēnesis*
Gaišā naktī spīd mēnesis . . .

a) Uzraksti pavasara, vasaras, rudens un ziemas mēnešus!

Pavasara mēneši ir:

.....

Vasaras mēneši ir:

.....

Rudens mēneši ir:

.....

Ziemas mēneši ir:

.....

.....

b) Papildini šos teikumus — ieraksti dienas!

Šodien ir *Vakar bija*

Aizvakar bija *Rīt būs*

Parīt būs *Aizparīt būs*

c) Uzraksti desmit tautu piederīgos (no iepriekšējās lapas)!

Latvietis, amerikānis,

.....

4. - A

 * Viegļāk izrunājamās skaņas sauc par patskaņiem.
 * Patskaņi ir: a, e, i, o, u.

Āvu, āvu baltas kājas,
Lēcu dārziņā;

Lēcu, lēcu dārziņā,
Plūcu baltas rozes.

Divskani

Dažos vārdos ir blakus divi patskaņi, piemēram: lauks, gaiss. Šādus kopā izrunājamus patskaņus sauc par d i v s k a ņ i e m . Divskaņi ir: a i , a u , e i , i e , i u , u i , o (u a) . Uz divskaņiem nekad n e l i e k g a r ņ u z ī m i .

Lai me, lai me tai mā tei,

ai.

Tai meitiņas ātri auga:

.....

Piektdien dzima,

.....

Sestdien augs,

.....

Svētdien jāja precinieki.

.....

(*senēS*)

D...dz baltu d...ninu, L...miņa, lemi!

4. - B

P a t s k a ņ i u n d i v s k a ņ i

a) Izraksti no šīm miklām katras rindas galā visus patskaņus un divskaņus! Ievēro, ka daži patskaņi ir arī gaži!

Bez cirvja, bez zāģa uztaisa tiltu.
(sudeL)

Mazāks par zirni, stiprāks par velnu.
(sraPiP)

b) Izraksti no šiem teikumiem vispirms patskaņus un pēc tam divskaņus!

Aust gaismiņa, lec saulīte. *Patskaņi:*

Divskaņi:

Saulei priekšā aizgāja biezi mākoņi.

Patskaņi:

Divskaņi:

.....
* Ievēro, kā raksta: augsts kalns, auksts laiks, rūgta kafija, svaigs sniegs. *
.....

c) Ieraksti šajos vārdos g vai k!

*Au...sts lai...s. Svai...s snie...s. Au...sts kalns. Au...stums nav pa
tī...ams. Smal...s die...s. Rū...ts gurķis. Kas au...stu lec, tas zemu
krīt.*

d) Ieraksti šajos vārdos divskaņus: ai, ie, au!

Sv...gs p...ns L...mīgs krit...ns. Sk...drs l...ks.

Br...smīgs neg...ss. Vējš ir ...ksts. Tornis ir ...gsts. L...la

pr...de. T...vs d...gs. Sv...gs sn...gs. Dr...dzīgs suns.

Patskaņus a, e, i, u izrunā īsi un gaŗi. Virs gaŗajiem patskaņiem liek svītru:
ā, ē, ī, ū.

a) Izlasi šos vārdus tā, kā tie uzrakstīti! Pēc tam uzliec katram vārdam virs pirmā patskaņa svītru.
Salīdzini, kā izmainās vārda izruna.

*Masa. Sene. Lime. Jura. Lacis. Kaja. Dumi. Pile (putns).
Skabs abols.*

b) Uzliec šo vārdu gaŗajiem patskaņiem gaŗumzīmes!

*Pa diķi peld piles. Pilem uz knabja spid udens pile. Piles
kajam ir pleznas. Piles ir udens putni. Piles dej olas. No
olam pile izpere pilenus. Pileni arī peld pa udeni.*

Gaŗumzīmi uz ā, ē, ī, ū liek arī vārda beigās, ja vārds atbild uz jautājumu
kur? — mājā, eglē, ugunī, medū.

c) Uzraksti šiem vārdiem atbildes uz jautājumu kur? (— ā, — ē, — ī.)

sauja — kur? mežs — kur?

istaba — kur? ceļš — kur?

bļoda — kur? krūze — kur?

panna — kur? saule — kur?

acs — kur? upe — kur?

auss — kur? pagalms — kur?

Ja proti arī ačģārni lasīt: no labās uz kreiso pusi, tad atminēsi šīs mīklas.

Mazs mazs vīripš, ass ass cirvītis (etiB). Kas iet cilvēkam pa priekšu? (snugeD).

5. - B Īsie un gaŗie patskaņi

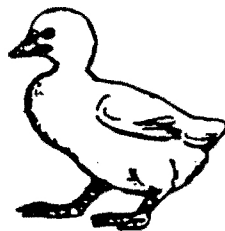
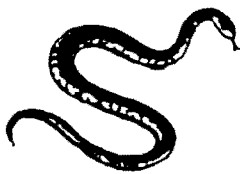
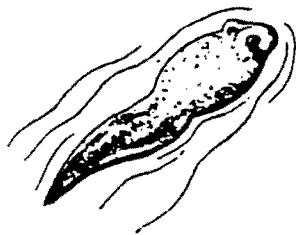
Virš divskaņiem nekad gaŗumzīmi neliek. Piemēri: saule, iela, aina.

a) Uzliec gaŗajiem patskaņiem gaŗumzīmes!

Gaiŗas nakts spid meness. Pilns meness ir visgaiŗakais. Meness nakts koki un krumi met enas. Jauns un vecs meness ir liks ka rags.

Piezīme: řajā stāstiņā ir 13 gaŗo patskaņu.

b) Pieraksti řos dzīvnieku un putnu mazuļu vārdus pretim lielo dzīvnieku un putnu vārdiem: kaķēns, čūskulēns, pilēns, kazlēns, sivēns, kucēns, cālitis, putnēns, kumelš, teļš, vilcēns, var-
dulēns, jērs, bezdelidzēns, zoslēns, vārnēns.

zirgs —

kaza —

vilks —

gous —

putns —

aita —

suns —

varde —

vista —

bezdelīga —

cūka —

zoss —

kaķis —

čūska —

pīle —

vārna —

c) Uzraksti, kurus no řiem dzīvnieku mazuļiem tev patiktu turēt un kopt mājas pagalmā (ja vecāki to atļautu)!

Man patiktu kopt un barot:

.....

L ī d z s k a ņ i

6. - A

Latviešu valodā ir šādi līdzskaņi: b, c, č, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, š, t, v, z, ž.
Salikti līdzskaņi: dz, dž, ch.
Mikstināti līdzskaņi: ģ, ķ, ļ, ņ, ŀ.

a) Saskaiti, cik šajos teikumos ir vienkāršo līdzskaņu. Izraksti atsevišķi saliktos līdzskaņus un mikstinātos līdzskaņus!

Dzūngļos dzīvo daudz dažādu zvēru un dzīvnieku. Dadžiem ir asi dzeloņi. Kuģi peld pa dziļām jūrām. Kaķis nodara ļoti daudz ļaunuma.

Šajos teikumos ir vienkārši līdzskaņi.

Šajos teikumos ir šādi salikti līdzskaņi:

Šajos teikumos ir šādi mikstināti līdzskaņi:

b) Ieraksti tukšajās rūtīņās šos līdzskaņus (lai iznāk vārds): z, m, s, l, z, d, n, n, n, n, p, k, l.

	a	i		e
	a	u		e
	a			a
	a			a
	a			a

Nepieciešama uztura viela.

Kas spīd dienā?

Koks, kuņģā aug rieksti.

Virtuves trauks.

Virtuves trauks.

c) Ieraksti šos īsos un garos patskaņus tukšajās vietās: ā, a, ā, a, a, i, e, ē, a.

N c n k d m a v s r i ņ a ,

V s i b r n i t v i g i d a .

Ja vārda galotne beidzas ar: —bs, —ds, —gs, —ts, —zs, —žs, tad priekšpēdējais līdzskanis dzirdams citādi. Piemēri: *s t a b s* (skan kā *staps*), *d r a u g s* (drauks), *g a d s* (gats), *r a t s* (racs) *d ā r z s* (dārss), *m e ž s* (mešs). Tāpēc šie vārdi jāpārveido — daudzi stabi, draugi, gadi, rati, dārzi, meži. Tad skaidri dzirdam, kāds galotnē ir līdzskanis.

a) Uzraksti, kā raksta vienu priekšmetu! (Raksti galotnes —i vietā —s)

Daudzi	Viens	Daudzi	Viens
<i>zirgi</i>		<i>mati</i>	
<i>logi</i>		<i>koki</i>	
<i>ragi</i>		<i>zobi</i>	
<i>draugi</i>		<i>gadi</i>	
<i>trauki</i>		<i>lopi</i>	
<i>nagi</i>		<i>laiki</i>	
<i>spoki</i>		<i>cimdi</i>	
<i>vaigi</i>		<i>meži</i>	

b) Ieraksti šajos teikumos izlaistos burtus: p, t, g, ž, g, g, k, ž!

Ceļa malā bija au...sts žo...s(sēta). Aiz žoga ganījās stal...s zir...s.

Zir...s ir draudzī...s lo...s. Tālāk bija au...sts ko...s. Aiz tā sākās

tumšs me...s.

Mīkla.

Kas tas par gadu, kam viena diena? (sdagnuaJ)

Vārdus var sadalīt zilbēs, piemēram: pa-va-sa-ris.
 Katru zilbi izrunā vienā mutes vērienā.
 Dažiem vārdiem ir viena zilbe: piemēram: es, kalns, zirgs.

a) Sadali vārdus ar īsu svītriņu (-) pa zilbēm!

Mežā

Mežā aug dažādi koki. Kokus, kuŗiem ir lapas, sauc par lapu kokiem. Lapu koki ir: bērzi, apses, alkšņi, ozoli, kļavas. vītoli, vīksnas un vēl citi. Kokus, kuŗiem ir skuļas, sauc par skuļu kokiem. Skuļu koki ir: egles, priedes un paegli.

b) Saskaiti, cik vārdu un zilbju ir katrā teikumā! Raksti ar cipariem! Sāc ar virsrakstu!

Pirmajā teikumā ir vārds un zilbes. Otrajā teikumā ir vārdi un zilbes.
 Trešajā teikumā ir vārdi un zilbju. Ceturtajā teikumā ir vārdu un zilbes.
 Piektajā teikumā ir vārdi un zilbju. Sestajā teikumā ir vārdi un zilbju.

c) Augšējā stāstiņā „Mežā” ir šādi vienzilbes vārdi:

augš,

Divzilbju vārdi:

Trīszilbju vārdi:

7. - B

Zilbes

a) Sadali šī stāstiņa vārdus pa zilbēm!

Meža putni

Lielos mežos dzīvo daudz putnu. Putni taisa lizdas koku zaros un koku dobumos. Pavasaros putni dēj olas un izperē mazuļus. Pavasaros putni dzied. Putnus, kas skaisti dzied, sauc par dziedātāju putniem.

b) Augšējā stāstiņā ir šādi —

vienzilbes vārdi:

.....

divzilbju vārdi:

.....

trīszilbju vārdi:

.....

četrzilbju vārdi:

.....

c) Pieraksti šos atminējumus pareizajām mīklām: pirkstains cimds, burkāns, gailis, lietus mākonis.

Piecas alas vienā caurumā (.....). Putns laižas, tauki pil (.....). Vīrs niķu niķiem, svārki stiķu stiķiem, kaula deguns, gaļas bārda (.....). Sārkans vīriņš, zaļa bārda (.....).

.....
 * Pārnesot vārda daļu jaunā rindā, vārds jāšķir pa zilbēm.
 * Katrā zilbē ir tikai viens patskanis vai divskanis.
 * Ja vārda pirmā zilbe ir tikai viens patskanis, tad šī zilbe nav šķirama pār-
 * nešanai nākamā rindā: o - la, u - pe.
 * Vienzilbīgi vārdi nekad nav šķirami: krasts, biedrs.

a) Pasvītrā šajos teikumos vienzilbes vārdus!

Mūsu suns ir liels ēdējs. Viņš ir man labs draugs.

Pavasari suns met spalvu.

.....
 * Ja vārdā ir viens līdzskanis divu patskaņu starpā, tad tas pieder nākamai
 * zilbei, piem.: ma — la. sko — la. sa — la.
 * Ja patskaņu starpā divi līdzskaņi, tad viens līdzskanis pieder iepriekšējai,
 * otrs nākamajai zilbei, piem.: as — te. eg — le. la m — pa bil — de

b) Pārraksti šo stāstiņu un sadali vārdus zilbēs!

Tuvojas ziemas vidus. Laiks kļūst arvien vēsāks. Tāpēc ir jāģērbj mētelis, siltas botes un rokās jāvelk cimdi. Vēsā laikā var ātri sasaldēties.

.....

c) Sadali šos vārdus ar svītriņu zilbēs: roka, zeme, saule, galva, siltums.

latvieši.

.....

8. - B

Vārdu šķiršana

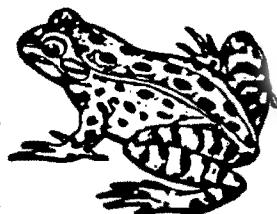
a) Izraksti no šī vārdu krājuma vienzilbes vārdus un pēc tam divzīlību vārdus: koks, priede, bērzs, apse, egle, vītols, ozols, zars, lapa, stumbrs, miza, skuja, sakne, mežs.

Vienzilbes vārdi ir:

Divzīlību vārdi ir:

b) Pārraksti šos vārdus un sadali zīlēs!

Pasaule, pavasaris, saulīte, dāvana, automašīna, jokošanās, lapsa, dubļi, durvis, augļi, varde, vētra, kaste.

Pa — sau — le,

.....

.....

.....

c) Ieraksti šos vārdus piemērotos teikumos! (paaugstinās, gultā, jāklepo, jāšķauda, jāšņauc, apaukstēties, ārstā).

Ziemā var ātri *Kad ir iesnas,*

tad ir bieži *deguns,*

un *Pēc nopietnākas saaukstēšanās*

miesas temperatūra *un sākas*

drudzis. Tad ir jāliekas *un jāgriežas*

pie *pēc padoma. No saaukstēšanās parasti*

atveseļojas pēc dažām dienām.

Ja patskaņu starpā ir trīs līdzskaņi, tad beidzamie divi pieskaitāmi nākamajai zilbei, piemēram: rak — sta, auk — stums.

- a) Pārraksti šos vārdus un ar svītriņu sadali zilbēs: karstums, rakstīt, austrumi (rīti), zvaigznes, mirdzums, čukstēt.

Ja vārdā patskaņu starpā ir četri līdzskaņi, tad pirmie divi pieder iepriekšējai zilbei, bet otri divi nākamajai zilbei. Piemēram: pulk — ste — nis, pirk — sti.

- b) Pārraksti šos vārdus un ar svītriņu (-) parādi, kā šķirami šie vārdi: dzirkstis (degoši ogles gabaliņi), atvilktne, zvirgzdi (rupja grants), ērkšķi (rozes dzeloņi), ceturksnis (ceturta daļa), pinkšķēt (raudāt), smilkstēt (caur degunu idēt), kurkstēšana (varžu sasaušanās), mirkšķināt (acis).

- c) Izraksti tās lietas, ko parasti lietā tikai ziemā: slidas, peldbikses, slēpes, aiņi, divritenis, laiva, ragaviņas, sniega lāpsta, skrituļslidas, cimdi, kamanas, sniega pika.

Ziemā noderīgas lietas:

9. - B

Vārdu šķiršana

a) Sadali zilbēs šos vārdus: austrumi, karstums, augstums, rieksti, makšķere.

.....

.....

b) Pārraksti un sadali pa zilbēm šos teikumus tā, kā drīkst pārnest jaunā rindā!

Āvu, āvu baltas kājas, Lēcu, lēcu dārziņā,
Lēcu dārziņā. Plūcu baltas rozes.

.....

.....

.....

.....

c) Pieraksti šos vārdus blakus vārdiem, kas nozīmē to pašu: klepus, doktors, drudzis, dziedināt, brūce, vaicāt.

ārsts — *kāsus* —
jautāt — *karstums* —
ievainojums — *ārstēt* —

b) Uzraksti pēc kārtas visas nedēļas dienas! Ja droši nezini, kā pareizi raksta, tad vari paskatīties 3. — A lapā!

.....

.....

.....

a) Uzzīmē ar apli (o) patskaņus un ar krustu (x) līdzskaņus un ar svītriņu parādi, kā tos šķir zilbēs!

S a u l e

S a l m i

K a r s t u m s

P u l k s t e n i s

x o o — x o

Salikti vārdi ir: upmala (upe + mala), grīdsega (grīda + sega).
Salikti vārdi jāšķir pa sastāvdaļām: up-ma-la-, pie-stāt-ne.

b) Pārraksti šos vārdus un sadali pa sastāvdaļām zilbēs!

vec tēvs *vec — tēvs* *baltmaize*

svētdiena *krustmāte*

starpbrīdis *pirmdiena*

Ziemsvētki *paskriet*

mežmala *jāskrien*

Saliktie līdzskaņi dz, dž, ch nav šķirami. Piemēri: da-dži, me-cha-ni-ka

c) Sadali šos vārdus zilbēs, ievērojot visus dalīšanas noteikumus!

Technika, draudzība, Vidzeme(!), vanadzīns, palīdzība, mehanika, rakstnieks, draudzība, piektdiena.

f) Ieraksti šos lietvārdus piemērotam vārdam: sēkla, zvaigzne, krēsla, saule, gaisma, mēness. Atceries — teikums jāšāk ar lielo burtu!

..... *mirdz* *lec*

..... *aust* *noriet*

..... *uzdīgst* *satumst*

- a) Izraksti no šī vārdu krājuma vienzilbes vārdus (ko nevar šķirt) un pēc tam divzilbju vārdus: kungs, kundze, tēvs, māte, dēls, meita, mazdēls, brālis, māsa, brālēns, draugs, biedrs, auss, krēsls, skola, saule.

Vienzilbes vārdi ir:

.....

Divzilbju vārdi ir:

.....

.....

- b) Pārraksti un sadali pa zīlēm šos vārdus: brīvlaiks, rēķināšana, lasīšana, zīmēšana, pusdiens, biežpiens, garoza, doniņa, baltmaize, rupjmaize, gardēdis, Vidzeme, dadzis.

.....

.....

.....

.....

- c) Ieraksti šos vārdus piemērotos teikumos! Visus teikumus vēl reiz pārraksti! (nosalst, salst, aizsalst, piesalst, izsalst, apsalst).

Pikojoties bez cimdiem, rokas. Mušas un kniši ziemā Upes un ezeri ziemā Rokot sniegu, sniegs pie lāpstas. Neapsegtas rozes ziemā Aukstās ziemās ābelēm zari.

.....

.....

.....

.....

.....

Cilvēkam ir 5 prāti: redze, dzirde, oža, garša un tauste. Ar tiem cilvēks var redzēt, dzirdēt, saost, sagaršot un sataustīt jeb sajūt dažādas lietas.

- a) Sašķiro šīs dažādās lietas: galds, svilpiens, dziesma, krēsls, saldums, smarža, aukstums, smaka, grāmata, troksnis, vēsums, rūgtums, zieds, zīmulis, šņākšana, karstums, sāļums, gāze, klicziens, rakstulis, skābums, sāpes.

Redzamas lietas:

Dzirdamas lietas:

Saņemamas lietas:

Sagaršojamas lietas:

Sataustāmas jeb sajūtamas lietas:

Lielāko daļu lietu mēs varam sajūt ar šiem 5 prātiem. Tās mēs saucam par vērojamiem priekšmetiem.

Bet ir arī tādas lietas, ko varam tikai iedomāties savā prātā (taisnība, gods, uzticība u.c.). Tās sauc par domu priekšmetiem.

Vērojamo un domu priekšmetu nosaukumus sauc par lietvārdiem.

- b) Sašķiro šos lietvārdus vērojamajos un domu priekšmetos: saule, cerība, smarža, centība, lapa, vējš, skaudība, godīgums.

Vērojamie priekšmeti:

Domu priekšmeti:

- a) Sašķiro šos lietvārdus: suns, gudrība, slinkums, vārna, patiesība, egle, uzticība, doma, lapa, dziesma.

Vērojamie priekšmeti ir:

.....

Domu priekšmeti ir:

.....

- b) Pieraksti šīs garšas pareizam priekšmetam: skābs, saldskābs, skābas, salds, salds, sāļa, rūgta, salda, salda.

Citrons ir *Paniņas ir*

Cukurs ir: *Konfekte ir*

Siļķe ir *Saldējums ir*

Banāna ir *Apelsīns ir*

Citrona miza ir

- c) Uzraksti, ko tu vari saost ar aizvērtām acīm!

Es varu saost citronu,

.....

- d) Uzraksti, kādi augļi tev garšo!

Man garšo banānas,

.....

- e) Vai zini, kādiem augļiem pirms ēšanas ir jānoloba (jānomizo) miza?

Miza ir jānoloba:

.....

 * Lietvārdi vēl iedalās arī īpašvārdos un sugas vārdos.
 * Sugas vārdi apzīmē vienādu priekšmetu sugu: zirgs, galds, zīmulis.
 * Visus sugas vārdus raksta ar mazo burtu.
 * Īpašvārdi ir īpaši vārdi kādam atsevišķam priekšmetam:
 * Valdis, Maira, Daugava, Amerika, Kalniņš.
 * Visus īpašvārdus raksta ar lielo burtu.
 * Ievēro: Ja vārdam var priekšā pielikt vārdu *tas* vai *tā*, tad droši tas ir
 * lietvārds: *tas* sals, *tā* sāls.

- a) Pasvītā šajā gabaliņā visus lietvārdus (pārbaudi ar *tas* vai *tā*, jo daži nav lietvārdi). Pēc tam visus lietvārdus sadali īpašvārdos un sugas vārdos!

Latvija, dziedādams, Arnis, logs, Iasīt, saule, Gauja, slapjš, czers, upe, Rīga, Amerika, dusmoties, tagad, cepure, Maira, Guntis, ausma (rīta gaisma), Kriksis, rakstulis.

Īpašvārdi:

.....

Sugas vārdi:

.....

- b) Ieraksti šos vārdus piemērotos teikumos: ērkšķi (asi dzeloņi), zvīrgzdi (rupja grants), dzirkstis (mazi, degoši ogles gabaliņi), pinkšķēt (raudāt), smilkstēt (caur degunu idēt), ceturksnis (ceturtā daļa).

No uguns kura cēlās gaisā *Upmalā ir*

..... *Rozei skaisti ziedi, bet asi* *Ja*

sunim nedod kaulu, tad viņš sāk

Trīs mēneši ir gada *Ja bērnam nāk*

miegs, tad viņš sāk

- c) Uzraksti 3 Latvijas upes!

- d) Uzraksti 3 Latvijas pilsētas!

a) Ieraksti pareizajos teikumos šos vārdus: sugas vārdos, ar mazo burtu, ar lielo burtu.

Lietvārdi iedalās īpašvārdos un

.....

Visus īpašvārdus raksta

Visus sugas vārdus raksta

b) Pasvītā šajā gabaliņā visus lietvārdus un pēc tam sadali tos pēc piederības!

Lāčplēsis, paslēpās, brūna, Staburags, dziesma, pārcēlās, mūsu, straume, pils, sēta, zobens, Daugava, Guntis, vairogs, Cēsis, Liepāja.

Īpašvārdi:

.....

Sugas vārdi:

.....

c) Uzraksti savu klases biedru priekšvārdus!

.....

.....

d) Pieraksti šos mīklu atminējumus pareizai mīklai: spilvens, segli, atbalss, cilvēks un ēna.

Viens iet, divi rādās (.....

Zosij četri deguni (.....

Kas prot visas valodas (.....

Par zirgu lielāki, par suni mazāki (.....

.....
 * Visi lietvārdi pieder pie vīriešu vai sieviešu dzimtes. Vīriešu dzimtes lietvārdi: vīrietis,
 * gailis, galds, medus, ceļš.
 * Sieviešu dzimtes lietvārdi: sieviete, vista, māja, sirds, egle. Dzimti viegli noteikt, piedomājot
 * pirms lietvārda vārdu: t a s — vīriešu dzimtei (tas krēsls) un t ā — sieviešu dzimtei (tā
 * sirds).
 *

- a) Izšķiro pa dzimtēm šos lietvārdus (iedomājies: tas vai tā): vīrs, tēvs, māte, sieva, logs, skola, ēka, koks, zvaigzne, mētelis, nakts, kuģis.

Vīriešu dzimtes vārdi (6):

.....

Sieviešu dzimtes vārdi (6):

.....

- b) Pieraksti šiem vīriešu dzimtes vārdiem piemērotas sieviešu dzimtes galotnes!

skolotājs - *pircējs -*

skolnieks - *pārdevējs -*

zīmētājs - *mākslinieks -*

mācītājs - *strādnieks -*

vadītājs - *runātājs -*

saimnieks - *lidotājs -*

dziedātājs - *ārsts -*

sliņķis - *melis -*

- c) Uzraksti 4 Latvijas apgabalus!

13. - B L i e t v ā r d u d z i m t e

a) Pieraksti šiem lietvārdiem vīriešu un sieviešu dzimtes galotnes: — ājs, — āja, — nieks, — niece.

Vīriešu dzimte

skolot
audzināt
zīmēt
gleznot
strād
maiz
skol
veikal
saim
pilsēt
dārz
sveš
kārum

Sieviešu dzimte

skolot
audzināt
zīmēt
gleznot
strād
maiz
skol
veikal
saim
pilsēt
dārz
sveš
kārum

b) Izšķiro šos vārdus pa dzimtēm: zirgs, pavards, ķepa, soma, kakls, galva, gulbis, mūris, zivs, dzelzs, ledus.

Vīriešu dzimtes vārdi:

Sieviešu dzimtes vārdi:

Vienskaitlis un daudzskaitlis

Ja lielvārds apzīmē vienu priekšmetu, tad tas ir vienskaitlī, piemēram: zīmulis, krēsls, lapa, apse.
Ja lielvārds apzīmē divus vai vairākus priekšmetus, tad tas ir daudzskaitlī, piemēram: zīmuļi, krēsli, lapas, apses. Lielvārdiem ir divi skaitļi: vienskaitlis un daudzskaitlis.

a) Pārveido šos lielvārdus daudzskaitlī!

Vienskaitlis. Daudzskaitlis. Vienskaitlis. Daudzskaitlis.

<i>cimds</i>		<i>slota</i>	
<i>zaķis</i>		<i>ziņš</i>	
<i>kaķis</i>		<i>soma</i>	
<i>koks</i>		<i>egle</i>	
<i>galds</i>		<i>gulta</i>	
<i>bērzs</i>		<i>priede</i>	

b) Ieraksti šos vārdus piemērotos teikumos: ziedi, gaisma, smarža, saule, novīst, noriet, nozied, nobirst, izplaukst, krēsla.

Rītos aust un uzlec, bet vakaros saule, un iestājas Pavasaros kokiem lapas, bet rudenos lapas nodzeltē un Puķēm ziedi izplaukst, un Katram augam ir sava, bet stiprāk smaržo

14.- B V i e n s k a i t l i s u n d a u d z s k a i t l i s

- a) Izraksti atsevišķi šos lietvārdus, kas ir vienskaitlī un kas ir daudzskaitlī: gaisma, domas, acis, lauks, nazis, kucēns, ūdens, putni, āboli, iela, stabi, soma, riteņi.

Vienskaitlī ir: gaisma,

.....

.....

Daudzskaitlī ir: domas,

.....

.....

- b) Pieraksti šiem lietvārdiem vienskaitlī!

naži — nazis liepas —

zaķi — pannas —

āboli — krūzes —

ķirši — tases —

- c) Pieraksti šiem lietvārdiem daudzskaitlī!

Atmet galotni —s un tās vietā pieraksti —is!

acs — zoss —

auss — balss —

nāss — nakts —

uzacs — gous —

- d) Rakstīt mēs varam ar zīmuli, pildāmspalvu un rakstuli. Ievieto šos vārdus pareizās vietās!

Vēstules aploksnei adrese jāraksta ar

vai arī ar Es parasti zīmēju

ar, jo tad ir viegli izdzēst ar dzēsi.

Viriešu dzimtes lietvārdu galotnes ir: —s, —š, —is, —us.

Piemēri: kok —s, ceļ —š, rakstul —is, led —us.

Sieviešu dzimtes lietvārdu galotnes ir: —a, —e, —s. Piemēri: muc —a, svilp —e, telt —s.

- a) Sašķiro šos lietvārdus pēc dzimtēm un galotnēm: mētelis, tauriņš, nakts, logs, plecs, lietus, ķēniņš, viltus, ēka, sēta, rīkle, sāls, zivs, ezis, teļš, vidus, āķis, virve, vārna, vanags, lizda, lode, medus, sliekšnis, dzelzs, tērauds, ietve, aploksne, vējš, tirgus, knābis, ezers, sproga, uguns, ciemiņš, cirvis.

Viriešu dzimte

—s

—š

—is

—us

Sieviešu dzimte

—a

—e

—s

- b) Sastādi šos vārdus saprotamā teikumā: kaķēni, zāli, mazi, miksto, divi, Pa, spēlējās.

15. - B L i e t v ā r d u g a l o t n e s

a) Pabeidz šos teikumus (skaties iepriekšējā lapā!!)

Vīriešu dzimtes lietvārdu galotnes ir:

piemēri (atrod citus!):

Sieviešu dzimtes lietvārdu galotnes ir:

piemēri (atrod citus!):

b) Pieraksti šiem lietvārdiem pareizās galotnes (—s, —š, —is, —us, —a, —e, —s)!

Pulksten, gail, kaimiņ .., putn .., migl .., plaukst .., paradīz ..,

pavasār, dzejol, kukul, tauriņ .., pātag .., virskrekl ..,

sadursm .., virsniek .., tirg, sird .., ac ...

c) Ieraksti iekavās aiz katra lietvārda tā dzimti (vīr. dz. vai siev. dz.)!

Virtuvē (.....) uz pavarā (.....) bija uzlikta panna

(.....) un tējas (.....) kanniņa (.....). Uz pannas

(.....) bija daži gabaliņi (.....) gaļas (.....) un

kartupeļu (.....) šķēlītes (.....).

d) Sastādi šos vārdus saprotamā teikumā: Ik rītus, zobus, mazgāju, ar zobu, seju, un, es, suku, tīru.

.....

.....

d) Uzraksti Latvijas upju un pilsētu nosaukumus!

.....

K ā d e n i s

16. - A

jeb īpašības vārds (adjektīvs)

a) Pieraksti šos vārdus priekšā piemērotam lietvārdam! Ievēro pareizās galotnes! Sarkana. Līks. Nikns. Liels.

..... *k o k s .* *p u ķ e .*

..... *s u n s .* *b ē r z s .*

* *

* Šie vārdi izsaka priekšmetu īpašības un atbild uz jautājumu: kāds ir priekšmets? *

* K ā d e n i s apzīmē lietvārda īpašību, tāpēc to sauc arī par īpašības vārdu. *

* *

b) Pasvitrā šajos teikumos *k ā d e ņ u s* !

Lielā (kādā?) mežā, mazā (kādā?) mājiņā dzīvoja veca (kāda?) māmiņa. Sirmā (kāda?) māmiņa zināja daudz skaistu (kādu?) pasaku. Vecā (kāda?) māmiņa staigāja tālus (kādus?) ceļus un rātniem (kādiem?) bērniem stāstīja jaukas (kādas?) pasakas.

c) Pieraksti piemērotu priekšmetu priekšā šos kādeņus!

Jauna. Silts. Vecas. Pelēks. Krāšņa. Rūtainis.

..... *k a ž o k s .* *c e p u r e .*

..... *g a l o š a s .* *k r e k l s .*

..... *m ē t e l i s .* *k a k l a s a i t e .*

d) Pieraksti šos lietvārdus piemērotam kādenim: lauks, rīts, vakars, sals, draugs, vējš, diena, nakts, pasaka, mēness.

S t i p r s *P l a š s*

T u m š s *G a i š s*

L a b s *D z e s t r s*

S a u l a i n a *V ē s a*

P i l n s *S k a i s t a*

a) Uzraksti atbildes uz šiem jautājumiem! Izlietā vārdus: indīga, nikns, liels, draudzīgs, mīlīgs, viltīga, bailīgs, balts.

Kāda ir lapsa? Lapsa ir viltīga.

Kāds ir kaķis?

Kāds ir suns?

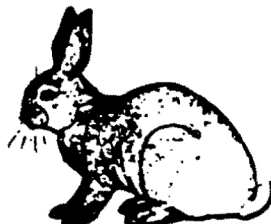
Kāds ir zaķis?

Kāds ir zirgs?

Kāds ir gulbis?

Kāds ir vilks?

Kāda ir čūska?

b) Izdomā pats piemērotus kādeņus un pievieno lietvārdiem!

Strauja upe pelķe

..... grāvis ezers

..... jūra okeans.

c) Pieraksti šiem kādeņiem pretējās īpašības.

taisns — līks auksts —

īss — augsts —

šaurš — mīksts —

mazs — tumšs —

vecs — sekls —

balts — lēns —

Kādeņi pieskaņojas lietvārdam skaitlī un dzimtē. Piemēri: liels ozols — liela egle; lieli ozoli — lielas egles. Tā kādenim mainās galotnes.

a) Ieraksti iekavās jautājumu un kas tas ir par vārdu: lietvārds vai kādenis.

*Auksts (kāds? kādenis) vējš (kas? lietv.) dzenā
dzeltenas (kādas?.....) lapas (ko?.....). Drīz pelēko
(kādu?.....) zemi (ko?.....) pārklās balta
(kāda?.....) sega (kas?.....)*

b) Pieraksti lietvārdus un kādeņus!

Kādenis un lietvārds

*Nerātns Plaša
..... draugs ezers
Zaļa Auksts
..... mežs laiks*

c) Izraksti atsevišķi krāsas un garšas: zaļa, rūgta, salda, sūra, brūna, violēta, dzeltena, sāļa, zila, pelēka, sīva, oranža, sarkana, skāba, zaļgana, iedzeltena.

Šīs ir krāsas:

.....

.....

Šīs ir garšas:

.....

.....

a) Pieraksti šos vārdus pareizā teikumā: tumša, spoža, vēsa, strauja, augsts, dziļš, plats, gaišs, bieza.

Lietvārds un kādenis

Lietvārds un kādenis

Pasaule ir plaša

Nakts ir

Zeme ir

Saule ir

Kalns ir

Upe ir

Ezers ir

Grāvis ir

Migla ir

Rīts ir

b) Pieraksti, šos kādeņus piemērotiem lietvārdiem: veikls, salds, spilgts, vēss, sāļa, bargs.

Negaiss ir

Vakars ir

Medus ir

Mērķaķis ir

Tērps ir

Sāls ir

c) Pieraksti, kādas īpašības (kādeņi) var būt šiem lietvārdiem! Kādeņi (īpašības) ir šādi: pareizs, laipns, nopietns, dusmīgs, liels, grezns, vērtīgs, smaržīgs, salds, pieklājīgs, gards, pacietīgs, sulīgs, ātrāks, lēnāks, vēlāks.

Pulkstenis var būt: pareizs,

.....

Cilvēks var būt:

.....

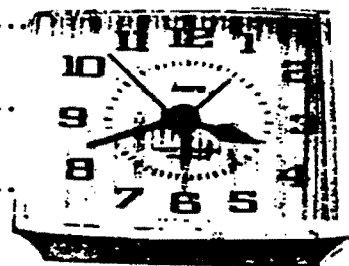
.....

Apelsīns var būt:

.....

d) Cik šajos teikumos lietvārdu un kādeņu? Rozei ir smaržīgi ziedi un asi ērkšķi. Skaistie ziedi nozied, bet asi ērkšķi paliek līdz vēlam rudenim.

Šajos teikumos ir: lietvārdi un kādeņi.

Prickšmetu skaitu (daudzumu) izsakām ar skaitleni. Piemēri: v i e n s zīmulis, d i v i cimdi, p i e c i pirksti.

a) Pārraksti šos skaitļus pieaugošā kārtībā (iesāc ar mazāko un nobeidz ar lielāko): pieci, septiņi, seši, četri, astoņi, viens, deviņi, divi, desmit, trīs.

Ir pamata un kārtas skaitļi. Pamata skaitļi atbild uz jautājumu cik? Man ir divi zīmuļi (cik?).

Kārtas skaitļi atbild uz jautājumu kuŗš? kuŗa? Skolā es sēžu trešajā solā (kuŗā?).

b) Ieraksti šos skaitļus pareizos teikumos: trešajā, pirmā, viena, piecas, četri, deviņi.

Ticības mācība ir mācībstunda pagale nedēļ. Mūsu klasē ir skolēni: skolnieces un skolnieki. Es sēžu solā.

Skaitļi tāpat kā kādeņi pieskaņojas lietvārdiem skaitlī un dzimtē. Piemēri: viens ābols — viena melone; divi āboli — divas melones

c) Ieraksti šos skaitļus pareizos teikumos: septiņas, divas, pirmais, divi.

Man ir dolari. Māsai ir bilžu grāmatas. Kas maisā, tas pēdējais no maisa ārā. Nedēļā ir dienas.

Ievēro, kā raksta: vienpadsmit, divpadsmit, trīspadsmit, četrpadsmit, piecpadsmit, sešpadsmit, septiņpadsmit, astoņpadsmit, deviņpadsmit, divdesmit.

a) Uzraksti ar vārdiem skaitļņus no 11 līdz 20!

.....

.....

.....

.....

.....

b) Uzraksti kārtas skaitļņus no 1. līdz 10. ar sieviešu dzimtes galotnēm!

pirmais — *pirmā* *sestais* —

otrais — *septītais* —

trešais — *astotais* —

ceturtais — *devītais* —

piektais — *desmitais*

c) Izraksti atsevišķi no šiem vārdiem darba rīkus un rotaļlietas: zāģis, veseris (āmurs), lelle, bumba, vīle, balons, skrūvgriezis, šūpoles, lāpsta, ragaviņas, slidas, ēvele, lecarnā aukla.

Darba rīki ir:

.....

Rotaļlietas ir:

.....

d) Pieraksti šos mīklu atminējumus pareizām mīklām (burkāns, grāmata, bedre, mēle).

Sarkans suns lēkā aiz kaulu sētiņas. (.....)

Kas izteic visu bez mēles? (.....)

Sarkans vīriņš, zaļa bārdiņa. (.....)

Jo ņem nost, jo lielāka top. (.....)

Es, tu, viņš, viņa, mēs, jūs, viņi, viņas ir personu vietniekvārdi.
Šos vietniekvārdus lieto personu vārdu vietā.
Piemēri. Maira nav skolā. Viņa laikam ir slima.

a) Pasvītā šinī stāstīnā personu vietniekvārdus!

Es biju slidot. Slidotavā es satiku Andi. Tēvs viņam nopircis jaunas slidas. Mēs slidojām līdz tumsai. Tad es viņam palīdzēju noaut slidkurpes. Mēs nācām lēnām mājās.

b) Pārraksti šo stāstīnu un personu vārdu vietā raksti personu vietniekvārdus (kur tas ir iespējams — vienā vietā tas nav iespējams)! Mēs ar Sandru bijām veikalā. Sandra nopirka naudas maciņu un rakstuli. Sandrai pietrūka naudas. Es Sandrai naudu aizdevu.

Mans, mana, tavs, tava, viņa, viņas, mūsu, jūsu, viņu ir piederības vietniekvārdi. Šie vietniekvārdi norāda, kam priekšmets pieder.
Piemēri. Mana soma ir uz sola. Man patīk tava cepure.

c) Ieraksti šos piederības vietniekvārdus teikumos pareizā vietā: tavu, jūsu, mūsu, mans, mūsu.

..... māja ir kalnā. zīmulis ir nolūzis. Es tev atnesu grāmatu. pagalmā vēl ir sniega kupena. sunim patīk laizīt sniegu.

d) Uzraksti astoņus personu vietniekvārdus!

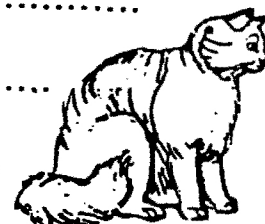
Uzraksti deviņus piederības vietniekvārdus!

a) *Personu vietniekvārdi ir šādi:*

.....

b) *Piederības vietniekvārdi ir šādi:*

.....

c) Ievieto šos vietniekvārdus tiekumos pareizās vietās: manu, viņa, viņai, es, mēs, viņu.

Pagājušajā nedēļas nogalē braucām apciemot

..... krustmāti. nebiju redzējis

veselu gadu. bija priecīga par

apciemojumu. ir skaists pelēks runcis.

d) Atrisini šo uzdevumu! Katrs cipars apzīmē visā uzdevumā vienu un to pašu burtu. Ja pareizi uzdevums atrisināts, tad starp stateniskajām (vertikālajām) līnijām no augšas uz leju izlasi, kas tu esi. Ieraksti ciparu vietā burtus!

		1	2	3	4	5					— debesu spīdekļi
		6	2	4	2	7	1				— gultas piederums
7	8	2	9	2	10	2					— gudrības glabātāja
		4	2	10	11	12	5	10	12	1	— kas es esmu
				1	12	4	10	1			— pretstats vēsam
				1	5	13	4	1			— pretstats dziļam
		10	2	3	10	2					— vienota ļaužu kopība
		1	6	2	12	14	12	1			— ūdens trauks
			6	2	1	2	13	2			— skaists stāsts

Šis (ši), tas (tā), šāds (šāda), tāds (tāda) ir norādāmie vietniekvārdi

a) Pasvītrā norādāmos vietniekvārdus!

No šīs mazās sēkliņas izaugs tāds liels koks. Šī ir skaista pasaka. Man patīk šādas dēku pasakas. Labs tas darbiņš, kas padarīts. Mēs esam paveikuši tādus lielus darbus. Mums nepatīk tāda niekošanās. Šādus uzdevumus mēs esam jau rēķinājuši.

b) Pieraksti lietvārdiem šos norādāmos vietniekvārdus: šis, šī, tas, tā.

.....ir mana grāmata.zīmulis ir tavs.zēns mani pagrūda.meitene man aizdeva savu rakstuli.

c) Pieraksti lietvārdiem šos norādāmos vietniekvārdus: šāds, šāda, tāds, tāda.

.....joks man nepatīk.nu ir mana draudzene.ar tādu labi saprotas.ir mana istaba.

d) Sašķiro šos lietvārdus nedzīvos priekšmetos un dzīvos radījumos: jērs, zutis, divritenis, akmens, zilonis, pavārs, stabs, vabole, gurķis, kucēns, klaips, pavards.

Nedzīvie priekšmeti:

.....

Dzīvi radījumi:

.....

e) Sakārto šos vārdus pareizā kārtībā: Šādi, vēl, nekad, piedzīvoti, nav, brīnumi.

.....

20. - B

V i e t n i e k v ā r d i

a) Sašķiro šos vietniekvārdus: es, tu, mans, tavs, mēs, jūs, šis, viņi, mūsu, tas, šāds, viņas, tāds, jūsu, viņš, viņu.

Personu vietniekvārdi:

.....

Piederības vietniekvārdi:

.....

Norādāmie vietniekvārdi:

.....

b) Ieraksti šos personu vietniekvārdus pareizos teikumos: es, tu, mēs, jūs. Teikumu sāk ar lielo burtu!

..... staigā pa mežu. staigājam pa mežu.

staigājat pa mežu. staigāju pa mežu.

c) Ieraksti šos piederības vietniekvārdus teikumos: mans, tava, viņas, mūsu, jūsu.

..... klase. soma. māja.

..... zīmulis. dzēšamgumija.

d) Ieraksti šos norādāmos vietniekvārdus teikumos: šis, šāds, tāds, tāda.

..... divritenis. ir manējais sols.

..... savāds notikums. neparasta ziema.

e) Sakārto šos vārdus labi saprotamā teikumā: vienība, skolas, skolu, Mūsu, basketbolā, uzvarēja, tavējo.

.....

Darbības vārdi jeb noriseņi (verbi)

.....
 * Darbības vārdi izsaka, ko lietvārds dara: suns rej, meitene mācās.
 *

a) Pasvītā šajos teikumos darbības vārdus (kas atbild uz jautājumu — ko dara?).

Pulksten astoņos es eju uz skolu. Ielu krustojumā es gaidu autobusu. Autobuss pienāk un apstājas. Autobusa sarkanie gaismekļi mirgo. Visi automobiļi apstājas. Skolēni iekāpj autobusā. Autobuss brauc uz skolu. Pie skolas autobuss apstājas. Autobusa vadītājs atver durvis. Skolēni mierīgi izkāpj. Autobuss atkal aizbrauc. Mēs izklīstam pa klasēm.

.....
 * Katru darbību var darīt viens vai vairāki darītāji. Ja darbības darītājs ir viens, tad darbības vārds ir vienskaitlī. Ja darītāji ir vairāki, — tad daudzskaitlī.
 * Mainās darbības vārda galotne.
 * Es rakstu — mēs rakstām; es mācos — mēs mācāmies.
 *

b) Pārveido šos teikumus daudzskaitlī (es vietā — mēs)!

Es eju uz skolu — mēs ejam uz skolu

Es zīmēju mežu —

Es spēlēju basketbolu —

Es skraidu pa pagalmu —

Es lasu plavā puķes —

Es uzlasu pagalmā papīrus —

Es uzkopju istabu —

c) Sakārto šos vārdus saprotamā teikumā: visu, pagalmā, beisbola, sviedām, Mēs, pēcpusdienu, un, bumbu, ķērām.

.....

a) Pasvītā šajos teikumos darbības vārdus!

Suns gaudo. Vilks auro. Kaķis ņaud. Pele pīkst. Muša sīc.
Dundurs rūc. Ods džinkst. Vārna ķērc. Lauva rūc. Kaza
brēc.

b) Uzraksti, kuŗi dzīvnieki un putni izdara šādas skaņas: rej, kladzina, rūc, zviedz, dzied, mauj,
ņaud, kviec, ķērc, pogo.

<i>Suns</i>	<i>Zirgs</i>
<i>Kaķis</i>	<i>Cūka</i>
<i>Lauva</i>	<i>Gailis</i>
<i>Govs</i>	<i>Vista</i>
<i>Lakstīgala</i>	<i>Vārna</i>

c) Uzraksti, kādas darbības tu proti vai neproti darī: lasīt, skriet, cept (olu), griezt (maizi), rakstīt,
stādīt (kociņu), labot (auto), dzejot (dzejoli), skābēt (gurķus), lāpīt (zeķi), adīt (cimdus), aust
(prievīti), nocirst (koku), spēlēt (klavieres), spēlēt (basketbolu), spēlēt (vijoli), slaukt (govi), vadīt
(auto), mazgāt (traukus), kāpt (kokā).

Es protu:

.....

.....

.....

Es neprotu:

.....

.....

Darbības vārdu personas

Darbību var darīt *es* vai *mēs* (1. persona): *es* rakstu — *mēs* rakstām.
Darbību var darīt *tu* vai *jūs* (2. persona): *tu* raksti — *jūs* rakstāt.
Darbību var darīt *viņš* vai *viņa* (3. persona): *viņš* raksta — *viņa* raksta.
Pirmā persona vienskaitlī ir *es*, bet daudzskaitlī *mēs*.
Otrā persona vienskaitlī ir *tu*, bet daudzskaitlī *jūs*.
Trešā persona vienskaitlī ir *viņš* (*viņa*), bet daudzskaitlī *viņi* (*viņas*).

a) Uzraksti 1. personā daudzskaitlī šos darbības vārdus!

1. persona — *es stāvu* — *mēs stāvam*

» *es ticu* —

» *es dzirdu* —

» *es redzu* —

» *es dziedu* —

b) Uzraksti šos iepriekšējos darbības vārdus 2. personā vienskaitlī un daudzskaitlī!

2. persona — *tu stāvi* — *jūs stāvat*

»

»

»

»

c) Uzraksti šos iepriekšējos darbības vārdus 3. personā vienskaitlī un daudzskaitlī!

3. persona — *viņš stāv* — *viņi stāv*

»

»

»

»

22. - B Darbības vārdu personas

a) Ieraksti šajos teikumos pirms darbības vārdiem personas: es, tu, viņš (viņa), mēs, jūs, viņi (viņas)!

..... mācies ģeografiju. rakstu vēstuli.
spēlē volejbolu. plānojam ekskursiju.
palīdzat māmiņai, slauka pagalmu.

b) Ieraksti iekavās, kurā persona (1., 2. vai 3. pers.) to dara.

Tu gaidi (.....) mani pagalmā. Es paņemu
(.....) somu un arī iešu (.....). Tad mēs iesim
(.....) reizē mājās. Viņi vēl palika (.....)
skolā. Tu pagaidi (.....) mani mazu brītiņu.

c) Uzraksti, ko var nopirkt pārtikas veikalā!

Pārtikas veikalā var nopirkt:.....
.....
.....

d) Pārraksti šos teikumus un pārveido tā, lai darītājs ir Andis (vai arī viņš) tagadējā es vietā!

Es lasu grāmatu par džungļu zvēriem. Es aizeju gulēt un sapņos redzu šos plēsīgos
zvērus. Es atmostos.

.....
.....
.....

Ja darbība notiek tagad — tad darbības vārdu lieto tagadnē (es lasu).
 Ja darbība notika agrāk (vakar) — tad lieto darbības vārdu pagātnē (es lasīju).
 Ja darbība notiks vēlāk (rītdien) — tad lieto darbības vārdu nākotnē (es lasīšu).

a) Ieraksti iekavās pēc darbības vārda — vai tā ir tagadne, pagātne vai nākotne!

Es mācu (.....) mūsu suni tupēt uz pakalējām. Vakar viņš negribēja (.....) man paklausīt. Rītdien es viņu atkal mācīšu (.....) tupēt.

b) Uzraksti šos darbības vārdus arī pagātnē un nākotnē!

Tagadne	Pagātne	Nākotne
<i>es lasu</i>	<i>es lasīju</i>	<i>es lasīšu</i>
<i>es dziedu</i>		
<i>es paklausu</i>		
<i>es stāvu</i>		
<i>es solu</i>		

Ievēro, kā raksta šos dažus darbības vārdus!

Tagadne	Pagātne	Nākotne
<i>es esmu</i>	<i>es biju</i>	<i>es būšu</i>
<i>es eju</i>	<i>es gāju</i>	<i>es iešu</i>
<i>es došu</i>	<i>es devu</i>	<i>es došu</i>

c) Ieraksti šos darbības vārdus pareizos teikumos:
 eju, iešu, aizgāju.

Vakar es uz skolu par vēlu. Rītdien es uz skolu agrāk. Es uz skolu kopā ar draugu.

23. - B Darbības vārdu laiki

a) Uzraksti šiem darbības vārdiem pagātnei un nākotnei!

Tagadne	Pagātne	Nākotne
<i>es saku</i>		
<i>es sēžu</i>		
<i>es guļu</i>		
<i>es mudinu</i>		
<i>es rādu</i>		
<i>es redzu</i>		

b) Ieraksti šos darbības vārdus pareizos teikumos: mācīšos, mācos, mācījos.

Latviešu skolā šoziem es 4. klasē.

Pagājušajā ziemā es 3. klasē.

Nākamajā rudenī es 5. klasē.

c) Ieraksti šos darbības vārdus pareizos teikumos: biju, būšu, esmu.

Šogad es deviņus gadus vecs.

Pirms gada es astoņus gadus vecs.

Pēc gada es desmit gadu vecs.

d) Uzraksti šiem darbības vārdiem tagadni un pagātnei.

Tagadne	Pagātne	Nākotne
.....		<i>es zināšu</i>
.....		<i>es mēģināšu</i>
.....		<i>es kurināšu</i>
.....		<i>es gribēšu</i>

Darbības vārdu pareizrakstība 24. - A

Darbības vārdu galotnēs j priekšā patskaņi — āj —, — ēj —, — īj —, — ūj — ir vienmēr gaŗi. Piemēri: es domāju, es meklēju, es darīju, es dabūju.

a) Pieraksti šiem darbības vārdiem pareizās galotnes (ar gaŗo — ā —, — ē —, — ī —, — ū —)!

Es staig..... pa ielu. Es ieraudz..... savu draugu. Es pras..... ceļu uz slidotavu. Es nedab..... skaidru atbildi. Es jaut..... pretimnācējam. Es negrib..... tālāk iet. Es lēnām staig..... uz māju.

Pagātnes daudzskaitļa 1. un 2. personas (mēs . . . jūs . . .) patskaņi — ā — ir vienmēr gaŗš: mēs staigāj ā m , jūs prasīj ā t.

b) Uzraksti šiem darbības vārdiem pareizās pagātnes galotnes!

Vakar mēs staig..... Jūs arī staig..... Mēs jūs redz..... Jūs mūs gaid..... Mēs nezina..... Mēs dab..... zināt. Jūs dzied..... Mēs klus..... Jūs staig..... tālāk.

c) Pieraksti šiem darbības vārdiem tagadnē 1. vai 2. personu (mēs vai jūs)!

..... esat, esam, ejam, zinām, nezina, dziedat, spēlējam, lasāt, sēžam, ejat.

d) Uzraksti tagadni un pagātņi!

Tagadne

Pagātne

Nākotne

*..... es turēšu
..... es ticēšu
..... es varēšu*

24. - B Darbības vārdu pareizrakstība

a) Uzraksti šiem darbības vārdiem pagātņi un nākotni!
Nepiemirsti galotnēs garos patskaņus!

Tagad ne

Pagātne (—ā m)

Nākotne (—sim)

Mēs zīmējam

mēs zīmējām

mēs zīmēsim

mēs strādājam

mēs cienājam

mēs gavējam

mēs gudrojam

mēs žāvējam

mēs sukājam

mēs sūkājam

mēs dabūjam

b) Uzraksti šiem darbības vārdiem pagātņi un nākotni!

Tagad ne

Pagātne

Nākotne

mēs dziedam

mēs dziedājām

mēs dziedāsim

mēs zinām

mēs ticam

mēs turam

mēs stāvam

mēs varam

mēs vārām

mēs darām

mēs lasām

.....
 Vietas apstākļi ir (kur?): šeit, tur, še, te, visur, augšā, tuvu, tālu, citur,
 blakus u.c.
 Laika apstākļi ir (kad?): tagad, vakar, dažreiz, atkal, šodien, rīt, agri,
 vēlu, šogad u.c.
 Veida apstākļi ir (kā?): ātri, lēnām, klusi, jauki, veikli, stāvus,
 skriešus, jāšus u.c.
 Apstākļiem galotnes nemainās

a) Ieraksti šos vietas apstākļus teikumos: visur, tuvu, tur, šeit.

.....ir laba vieta maksķerēšanai.upē ir
 atvars (dziļums) ir labi, kur mūsu nav. Mēs
 dzīvojam skolai.

b) Ieraksti šos laika apstākļus teikumos: agri, vakar, vēlu.

.....bija piektdiena. Tēvam ir jāceļas.....
 Es esu gulēt diezgan

c) Ieraksti šos veida apstākļus teikumos: latviski, veikli, ātri, klusi.

Autobuss brauc Es protu noķert bumbu.
 Stundā jāsēž Latviešu skolā jārunā

d) Pasvītā šajos teikumos vietas, laika un veida apstākļus!

Tālu aiz jūrām ir mūsu tēvzeme. Visur nav vienāds
 klimats. Dažreiz arī ziemā līst lietūs. Šogad būs agrs
 pavasaris. Koris dziedāja jauki. Mēs steidzāmies mājās
 skriešus. Mēs gājām pa ietvi blakus. Debesis atkal
 apmācās. Pēkšņi nozibsnīja zibens. Drīz arī nodārdēja
 pērkona grāviens.

a) Uzraksti sešus vietas apstākļus!

Vietas apstākļi (kur?):

b) Uzraksti sešus laika apstākļus!

Laika apstākļi (kad?):

c) Uzraksti sešus veida apstākļus!

Veida apstākļi (kā?):

d) Ieraksti šos apstākļus pareizos teikumos: šorīt, ļoti, apkārt, tur, agri, tagad.

*Mēs cēlāmies Mēs apgājām
 ezeram. Mēs redzējām meža pīles.*

Es zinu, kur meža pīles izperē pīlēnus.

Man patika vērot, kā pīles peldēja pa ezeru.

e) Uzraksti šos kādeņus un lietvārdus vienskaitlī!
 (atmet daudzskaitļa galotni —i un tās vietā raksti galotni —s vai —š).

tumši vakari

spoži stari

vēsi rīti

strauji strauti

dziļi ezeri

bieži meži

 * Uz galda, zem galda, pie galda ir **prievārdi**, jo tie parasti ir priekšā
 * lietvārdam. Tāpēc arī nosaukti par (priekš + vārdiem) **prievārdiem**.
 * Prievārdi vēl ir: aiz, bez, no, virs, ap, ar, pa, par, pār, pret, pēc, starp u.c.
 * **Prievārdu galotnes nemainās.**

a) Pasvītā šajos teikumos prievārdus! (Tie ir pirms kāda lietvārda).

Pa ātrceļu brauca dzeltens skolas autobuss. Aiz autobusa brauca vairāki automobiļi. Pār ceļu pārskrēja mazs zaķītis. Starp spēkratiem jāietur prāvākas

(lielākas) atstarpes. Braucot pret sauli, ir grūti redzēt ceļu. Sēžot pie stūres, nedrīkst skatīties apkārt. Bez vajadzības nav jābrauc pa ātrceļiem. No ātrceļa jānogriežas pa nobrauktuviem.

b) Ieraksti šos prievārdus pareizos teikumos: no, ar, pēc, aiz, uz, pie, pa.

..... mājas jumta tup putns mājas ir garāža
 garāžas ir mājas pagalms. pagalmu mēs spēlējamies
 bumbu pusdienas pagalmā kokiem ir ēna

 * Daži prievārdi savienojas ar citiem vārdiem vienā vārdā: iz + braukums,
 * aiz + durve, ie + nācējs, at + nācējs.

c) Pieraksti šos prievārdus pareizam vārdam priekšā: uz —, iz —, no —, pie —, pār —, aiz —, at —, ie —, sa —, ne —.

Salikti vārdi: saukums, saule, ticība,
 turība, sākums, gudrība, saule. balss,
 ticība. darbs.

a) Uzraksti desmit prievārdus, kas stāv lietvārdu priekšā (atsevišķi)!

Prievārdi: aiz,

.....

b) Uzraksti piecus prievārdus, kas kopā ar lietvārdu veido vienu vārdu (salikteni)!

Salikteni: pagulte,

.....

c) Uzraksti šos prievārdus pirms vārda „galds“! Pieraksti vārdam „galds“ arī pareizo galotni: u z ,
pie, ap, zem, pa, virs.

*Mēs sēžamgald.... Vāze irgald.... Kaķis tup
.....gald.... Krēsli salikti gald.... Spuldze karājas
.....gald.... Skudra rāpo gald....*

d) Uzraksti šos kādeņus un lietvārdus vienskaitlī (galotnes — as un — es vietā — a vai — e).

spožas zvaigznes

tumšas zeķes

vēsas telpas

straujas upes

augstas celtnes

aukstas dienas

dziļas jūras

platas upes

gaišas dienas

Saikļi ir un, ka, bet, jo, arī, lai, kad, vai, ja u.c.
 Saikļi saista (savieno) divus vārdus vai arī teikumus.
 Piemēri. Suns un kaķis ir mājas dzīvnieki. Saule spīd, bet laiks ir vēss.

a) Pasvītrā šajos teikumos saikļus!

Mūsu gaišās cerības un
 sapņi saistās ar tēvzemi—

Latviju. Daugava un Lielupe ir Latvijas lielākās upes,
 bet Gaujai ir skaistākie krasti. Es zinu, ka pasaulē ir
 daudzas vēl lielākas upes, bet ap Daugavu saistās mūsu
 tautas likteņi.

b) Ieraksti teikumos šos saikļus pareizā vietā: un, bet, un, kad, bet.

*Mūsu mājas dārzā zied zilie baltie ceriņi,
 kaimiņu pagalmā ir daudz rožu liliju. ir mierīgs
 vakars, ir sajūtama rožu smarža, visstiprāk smaržo
 mūsu ceriņi.*

Atkārtojums

c) Sadali šos lielvārdus īpašvārdos un sugas vārdos: vaigs, Austrālija, Vašingtona, deguns, sauja,
 Daugava, acs, auss, Rīga, Liepāja, zods, piere, Čikaga, zoss.

Piezīme: ja neatceries, tad paskaties 12. — A lappusē.

Īpašvārdi:

Sugas vārdi:

Ievēro: Visus īpašvārdus raksta ar lielo burtu, bet sugas vārdus ar mazo burtu.

a) Ievieto šos saikļus teikumos pareizā vietā: bet, un, ka, jo.

*Laiks apmācās, sāka līt sīks lietiņš. Pēcpusdienā
uzspīdēja atkal saule, bija pavēss, pūta dzestrs vējš.
Pa radio es dzirdēju, rītdien laiks kļūšot vēl vēsāks.*

b) Pārlasi 6. — B lappusi un uzraksti, kā raksta vienu priekšmetu, ja uzrakstīti daudzi priekšmeti.
Raksti galotnes — i vietā — s! Raksti lēnām un glīti!

Daudzi	Viens	Daudzi	Viens
<i>meži</i>		<i>cimdi</i>	
<i>vaigi</i>		<i>laiki</i>	
<i>spoki</i>		<i>sniegi</i>	
<i>nagi</i>		<i>sargi</i>	
<i>trauki</i>		<i>lopi</i>	
<i>draugi</i>		<i>gadi</i>	
<i>joki</i>		<i>zobi</i>	
<i>logi</i>		<i>ragi</i>	
<i>zirgi</i>		<i>koki</i>	
<i>dārzi</i>		<i>bērzi</i>	
<i>maisi</i>		<i>vārdi</i>	

c) Uzraksti šos lietvārdus vienskaitlī (galotnes — is vietā — s)!

<i>acis</i>		<i>ausis</i>	
<i>zivis</i>		<i>zosis</i>	
<i>govis</i>		<i>naktis</i>	

Izsaukmes vārdi ir: ai, vai, au, re, klau, ūja, vau-vau, ņau-ņau u.c.
Tos lietojam teikuma sākumā, kad izsaucamies aiz prieka, sāpēm vai bēdām.

a) Pasvītrā šajos teikumos izsaukmes vārdus!

Ai, cik jauki ir aizvērt acis un klausīties putnu dziesmās! Vai, kā man iesāpējās zobs! Ūja, kurtu nepacietīgs! Au—es sasitu kājas pirkstu! Re, kā sāk līt lietūs!

Vārdu šķiru noteikšana

Visus valodā lietojamus vārdus iedala 9 šķirās. Piecām vārdu šķirām, runājot teikumos, mainās galotnes. Tās sauc par lokāmām vārdu šķirām. Bet četrām vārdu šķirām galotnes nemainās. Tās sauc par nelokāmām vārdu šķirām. Lokāmās vārdu šķiras ir: lietvārdi (galds), kādeņi (liels), skaitleņi (divi), vietniekvārdi (es, viņš, mans) un darbības vārdi (rakstīt, runāties). Nelokāmās vārdu šķiras ir: apstākļeņi (šeit, tagad, ātri), prievārdi (uz, pie), saikļi (un, ka, jo) un izsaukmes vārdi (ai, vai, ūja).

b) Pēc katra vārda iekavās ieraksti, kādai vārdu šķirai šis vārds pieder!

Es (vietniekvārds) *ceļos* (darbības vārds) *agri* (laika apstākļenis) *no* (prievārds) *rīta* (lietvārds) *un* (saiklis) *paēdu* (darbības vārds) *brokastis* (lietvārds). *Es* (.....) *gaidu* (.....)
manu (.....) *draugu*.
(.....). *Mēs* (.....)
ejam (.....) *uz* (.....)
stūri (.....) *un* (.....)
gaidām (.....) *autobusu*
(.....).

c) Kas šodien par dienu? *Šodien* ir

28. - B

Izsauksmes vārdi

a) Ieraksti šos izsauksmes vārdus teikumos istajā vietā: ūja, re, vau-vau, ai, klau. Katru teikumu sāk ar lielo burtu!

....., *jau sāk rūkt pērkons.*, *cik tu esi nepacietīgs.*, *kā kaimiņu pagalmā plosās (spēlējas) suņi.*, *cik tev liela istaba.*, *pēkšņi ierējās kaimiņu suns.*

Turpmāk lietosim šādus saīsinājumus:

lietvārds	= lietv.;	apstāklenis	= apstākl.;
kādenis	= kād.;	prievārds	= priev.;
skaitlenis	= skaitl.;	saiklis	= saikl.;
vietniekvārds	= vietn.v.;	izsauksmes vārds	= izsauksm. v.;
darbības vārds	= darb.v.;		

b) Ieraksti pēc katra vārda iekavās, kādai vārdu šķirai šis vārds pieder!

Es (.....) *ilgi* (.....) *no* (.....) *rīta* (.....) *domāju* (.....): *iet* (.....) *vai* (.....) *neiet* (.....) *uz* (.....) *skolu* (.....). *Māmiņa* (.....) *pielika* (.....) *roku* (.....) *pie* (.....) *pieres* (.....) *un* (.....) *pašūpoja* (.....) *galvu* (.....). *Es* (.....) *paliku* (.....) *gultā* (.....) *un* (.....) *dzēru* (.....) *siltu* (.....) *tēju* (.....) *ar* (.....) *medu* (.....).

Kokam ir stumbrs, zari, lapotne un saknes.

Saknes aug zemē.

a) Uzraksti koka daļas no zemes uz augšu!

Kokam ir:

.....

Koki aug ielas malās, pagalmos, dārzos, parkos un mežā.

Ir lapu koki un skuju koki. Lapu kokiem lapas, bet skuju kokiem — skujas.

b) Izšķiro atsevišķi lapu un skuju kokus: priede, kļava, ozols, bērzs, egle, apse, paeglis, liepa.

Skuju koki ir:

Lapu koki ir:

.....

c) Pieraksti, kuriem kokiem ir šādi augļi: rieksti, zīles, kastāņi, skaras, ciekuri!

Bērziem ir *Ozoliem ir*

Kastaņām ir *Eglēm ir*

Lazdām ir

* Latviešu valodā datumu raksta šādi: 1979. gada 1. maijs. *

* Ievēro! Datumā pēc skaitļiem jāliek punkts. *

d) Kāds šodien ir datums? *Šodien ir 19 ... gada*

Kāds šodien ir laiks? (saulains, apmācies, lietains, vēss)

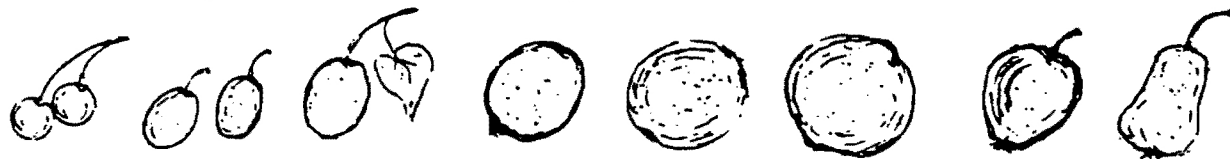
.....

Augļu dārzā audzē ābeles, bumbieres, ķiršus, plūmes un firziķus. Siltākos apgabalos audzē arī apelsīnkokus un citronkokus. Dažos augļos ir kauliņi, bet dažos sēklas.

a) Uzraksti, kuriem augļiem ir kauliņi un kuriem ir sēklas: āboliem, ķiršiem, plūmēm, citroniem, apelsīniem, firziķiem, bumbiešiem, sulēņiem.

Kauliņi ir:

Sēklas ir:

b) Uzraksti pieminētos augļus, sākot ar saldākiem un nobeidz ar visskābākiem!

.....

.....

c) Uzraksti, kādus augļus tu labprāt ēd?

Man garšo:

.....

